

PRIORITĂȚI ÎN NEGOCIEREA ADERĂRII ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

*drd. Toma Viorica
Universitatea „Danubius” din Galați*

The negotiations for joining the candidate countries to European Union do not represent the same classical ways of negotiation, in which the participant countries start by having well-defined positions but in contradiction and ending by obtaining a compromise result, a mixture of both parties interest.

If we are taking into consideration the reality that the negotiation for joining the E.U. were closed and more salvagardation clauses and all these clauses to them were attached have to be enforced until the 1st of January 2007 and there are authorized voices belonging to some member states, the fact that there is no Chinese wall between the previous negotiations for joining and the post – negotiation for joining the E.U.

Regarding the enlargement of the European Union where some other states are to adhere, without any doubt we are able to mention the fact that such kind of matter is keeping its scientific importance being an actual matter, in a certain degree.

I.NEGOCIERILE ȘI FACTORII DE FUNDAMENTARE ȘI EVALUARE A REZULTATELOR

Negocierile de aderare a țărilor candidate la UE nu se înscriu în natura clasică a oricăror negocieri, în care participanții încep prin a avea poziții bine definite dar contradictorii și sfârșesc prin a obține un rezultat de compromis, o mixtură a intereselor celor două părți.

Negocierile de aderare la UE se diferențiază de cele clasice prin două aspecte majore: condiționarea admiterii în negocieri; cadrul fix al negocierilor. În primul rând, Uniunea condiționează începerea negocierilor de aderare de îndeplinirea unor criterii de admitere ca membru și în al doilea rând, cadrul negocierilor este fix, nu se negociază și este reprezentat de *acquis-ul comunitar*. Ce se negociază de fapt este metodologia de aplicare a *acquis-ului* (obiectul negocierilor). Prin metodologia de aplicare înțelegem:

- aspectele *acquis-ului* asupra cărora se acordă perioade tranzitorii și derogări la aplicare;
- durata în timp pentru care se acordă perioade tranzitorii și derogări;
- necesitatea îmbunătățirii *acquis-ului* pentru a lua în considerare și alte aspecte specifice țărilor candidate.

Începerea negocierilor de aderare cu Țările Central Est Europene(TCEE) s-a făcut în condițiile neîndeplinirii de către o parte din țările candidate a condiționalităților de admitere în negocieri reprezentate de criteriile de aderare. In aceste condiții putem considera că determinanții începerii negocierilor sunt alții. Din analiza lărgirilor anterioare remarcăm influența exercitată de: conjunctura internă și internațională și calitatea și experiența negociatorilor.

Criteriile de aderare

Negocierile de aderare au început în 1961 prin primirea primei cereri de aderare din partea Marii Britanii și au continuat în perioada următoare prin deschiderea de negocieri cu Danemarca, Irlanda și Norvegia și din nou Marea Britanie (ca urmare a respingerii primei cereri) în 1967, urmate de deschiderea de negocieri de aderare cu Grecia în 1976, Portugalia în 1978 și Spania în 1979. Este o primă perioadă de solicitări succesive de aderare și deschideri de negocieri, urmată de o a doua, care a început în 1993, prin deschiderea de negocieri de aderare cu Țările EFTA (Austria, Suedia, Finlanda, Norvegia și Elveția) și Țările Central Est - Europene în 1997 (Ungaria, Polonia, România, Slovacia, Estonia, Latvia, Lituania, Republica Cehă și Slovacia) și respectiv 1999 (România și Bulgaria).

La începutul negocierilor, criteriile de aderare nu au fost aplicate în forma în care sunt cerute a fi respectate în lărgirile actuale. Pentru primul grup care a solicitat aderarea, lipsa acestor criterii este ușor de justificat. Danemarca, Norvegia și Marea Britanie erau țări cu un nivel de dezvoltare ridicat, comparabil cu *cel al țărilor* care au format Comunitatea Europeană.

În plus, integrarea Marii Britanii era un obiectiv strategic al Comunității în condițiile în care ea era o țară cu o poziție istorică, economică și politică internațională de o importanță deosebită. Prin poziția sa financiară, Marea Britanie a fost un susținător important al bugetului Comunității, motiv pentru care i-a atras și nemulțumirea și renegocierea contribuției sale în 1974-1975.

Cererile de aderare ale Irlandei și Danemarcei au fost strâns legate de cea a UK ca urmare a *legăturilor lor economice*, astfel încât *nivelul* de dezvoltare mai scăzut al Irlandei nu a contat atât de mult în negocierile de aderare prin contrapondere cu importanța integrării UK și a legăturii dintre aceste două cereri de aderare.

Rolul central al UK s-a dovedit și în cererile de aderare și negocierile Spaniei și Portugaliei. Deși aceste țări erau sub regimuri militare, Comunitatea a dezvoltat cu ele foarte mult legăturile de cooperare. Ca urmare a dezvoltării legăturilor economice și politice avute cu Anglia s-a decis și s-a realizat deschiderea negocierilor de aderare odată cu cea a UK. Negocierile cu Grecia, Spania și Portugalia au reprezentat prima experiență de negociere a *Comunității* cu un grup de țări cu un *nivel* de dezvoltare mai scăzut. În aceste condiții și sub presiunea necesității implicării în asigurarea stabilității în zona Mediteraneană, Comunitatea nu a avut timpul și experiența necesară stabilirii unor criterii de aderare pentru aceste țări.

Totodată, dominația economică și politică mondială a SUA și URSS și relațiile încordate între acestea necesitau o reacție din partea țărilor europene. Rolul țărilor europene se diminuase mult pe plan internațional în urma celor două războaie mondiale, iar dificultăților de reconstrucție economică și socială li se adăugau cele cauzate de puternica instabilitate politică *din* Europa.

Decizia de cooperare între principalii piloni ai Europei (Franța și Germania) era așadar o reacție la situația politică mondială și totodată cea internă. Formarea Comunității europene de către Germania și Franța era de așteptat să elimine disputele teritoriale sau materiale între cele două țări (cum este cazul bazinului Rin-Ruhr) și totodată se dorea să reprezinte o contrapondere de dezvoltare economică a celor două super-puteri mondiale, SUA și URSS. Prin deschiderea negocierilor de aderare cu țări precum cele Mediteraneene, Comunitatea a fost pusă și în situația de a juca un rol de factor de stabilizare politică. Țările Mediteraneene erau țări în care democrația era nou instaurată iar lipsa unui suport din partea Comunității amenința să accentueze instabilitățile în funcționarea lor democratică. În aceste condiții, cerința îndeplinirii unor criterii politice era prematură, greu de îndeplinit de țările candidate și descurajatoare pentru perspectiva aderării.

Succesele obținute de Comunitate în domeniul integrării economice au fost încurajatoare și obiectivele comunitare s-au lărgit cuprinzând și alte aspecte pe lângă cele economice cum sunt cele sociale sau politice.

Integrarea europeană continua precipitat spre multidimensionalism, prin considerarea și a altor aspecte decât cele economice, cum sunt cele monetare și politice iar integrarea TCEE însemna în primul rând integrarea unor țări foste comuniste, cu niveluri foarte diferite de dezvoltare, total nepregătite pentru funcționarea în cadrul unor structuri de tipul celor europene.

Succesul obținut în stabilizarea politică și integrarea țărilor Mediteraneene a deschis un nou drum al obiectivelor comunitare, prin includerea unor obiective politice, iar căderea regimurilor comuniste din Țările Central Est Europene obliga la solidaritate și reacție promptă.

Însăși Uniunea Europeană se confrunta cu probleme numeroase rezultate din procesul de integrare și nu dorea complicarea acestora prin extindere. De aceea definește și adoptă o strategie de integrare prin criteriile de aderare.

La Maastricht (1992) s-a pus baza criteriilor economice și politice ale integrării prin solicitarea explicită statelor candidate să asigure funcționarea economiei pe principii democratice.

Criteriile de la Copenhaga (1993) au fost stabilite înaintea primirii cererilor de aderare din partea TCEE¹ în scopul anticipării candidaturilor acestor țări și au fost stabilite și adaptate condițiilor din propriile economii.

1 Cererile de aderare din partea TCEE au fost primite în anii 1994 (Ungaria, Polonia), 1995 (România, Slovacia, Estonia, Letonia, Lituania, Bulgaria), 1996 (Cehia și Slovenia).

Criteriile economice și politice sunt în număr de patru și se referă la:

1. existența unei democrații și observarea drepturilor umane și protecția drepturilor minorităților;
2. existența unei economii de piață funcționale;
3. capacitatea de a face față presiunilor concurenței ale UE;
4. capacitatea de a-și asuma obligațiile de membru (implementarea *aquis-ului comunitar*;

Criteriile politice

Primul criteriu legat de existența unei democrații, observarea drepturilor umane și protecția drepturilor minorităților presupun elemente legate de reforma administrației publice, sistemul judiciar, lupta împotriva corupției, protecția copilului, drepturile omului și protecția minorităților. Apariția sa a fost determinată de îngrijorările pe care le-au stârnit unele state candidate privind tratamentul minorităților. De aceea s-a considerat că o precizare clară în cadrul criteriilor ajută realizarea reformei în acest domeniu - criteriul 1 de la Copenhaga (Mayhew, 1998).

Uniunea urmărește îndeplinirea criteriului prin evaluarea a două componente:

1. Democrația și statul de drept;
2. Drepturile omului și protecția minorităților.

Acest criteriu politic de la Copenhaga (1993) a fost completat prin deciziile Consiliului European de la Madrid (1995) cu includerea necesității creării condițiilor integrării prin adoptarea structurilor administrative și aplicarea și transpunerea legislației comunitare în legislațiile naționale, în structurile administrative și juridice proprii. Noile dificultăți întâmpinate în aplicare au fost semnalate de Consiliul European de la Luxemburg (1997), prin precizarea necesității întăririi și ameliorării funcționării instituțiilor conform dispozițiilor Tratatului de la Amsterdam.

În prezent, Uniunea evaluează existența democrației și statului de drept prin urmărirea: componenței Parlamentului; componenței Executivului; structurii sistemului judiciar; măsurilor anti-corupție.

Democrația și drepturile minorităților se consideră a fi respectate când statele candidate respectă Drepturile civile și politice și Drepturile și protecția minorităților.

Criteriile politice au fost statuate prin Tratatul de la Maastricht (1992) care a stabilit drept principii fundamentale ale Uniunii integrarea unor state ale căror guverne să respecte principiile democrației.

Concluziile Consiliului European de la Copenhaga (1993) au stabilit în mod specific componența cerințelor politice care condiționează aderarea la Uniune: instituții stabile care să garanteze democrația, prioritatea dreptului, drepturile omului, respectarea minorităților și protecția acestora.

Cerințele politice au căpătat consistență prin summit-urile ulterioare ale Uniunii. Concluziile Consiliului European de la Madrid (1995) au completat cerințele politice ale integrării cu următoarele aspecte: fiecărui stat candidat i s-a cerut să creeze condițiile integrării prin adaptarea structurilor sale administrative iar legislația comunitară se impunea să fie transpusă în legislațiile naționale și aplicată eficient prin structurile administrative și juridice proprii.

Din experiența lărgirilor anterioare dar și sub influența primirii unor cereri de aderare din partea unor state ce avuseseră structuri politice mult diferite și care întâmpinau probleme în restructurarea propriilor societăți pentru aplicarea principului democrației s-au născut principiile fundamentale ale Uniunii incluse în Tratatul de la Amsterdam (1997) și care conturează criteriile politice de negociere a aderării la UE: principiul libertății, democrației, respectarea drepturilor umane și a libertăților fundamentale și a guvernării legii.

Prin concluziile Consiliului European de la Luxemburg (1997) Uniunea cerea "o întărire și o ameliorare a funcționării *instituțiilor*, conform dispozițiilor tratatului de la Amsterdam".

Aderarea s-a condiționat de respectarea tuturor criteriilor stabilite la Copenhaga însă criteriul politic a căpătat o valoare și mai mare în urma Consiliului European de la Helsinki (1999) prin aceea că s-a stabilit condiționarea deschiderii negocierilor de aderare de respectarea lui. În cadrul aceluiași Consiliu s-a cerut țărilor candidate la aderare "să-și partajeze valorile și obiectivele Uniunii Europene, așa cum sunt ele menționate în tratat", să-și reglementeze eventualele diferende trans-frontaliere și asigurarea unui nivel înalt de siguranță nucleară.

Însă aceste criterii au suferit o transformare continuă prin includerea experiențelor rezultate din negocierile de aderare cu primul val de integrare din grupul TCEE În Tratatul stabilind Constituția Europeană (2004). Au fost adăugate cerințe legate de respectarea demnității umane, egalității și a drepturilor minorităților. Se face distincție clară în atributele unei societăți care solicită integrarea: pluralismul, nediscriminarea, toleranța, justiția, solidaritatea și egalitatea între bărbați și femei.

Criteriile economice

Criteriile următoare se încadrează în categoria criteriilor economice, sunt ample și includ și necesitatea îndeplinirii *acquis-ului comunitar*.

Criteriile au fost stabilite în același an cu deschiderea negocierilor de aderare cu țările EFTA însă acestea sunt criterii care condiționează deschiderea negocierilor iar la momentul stabilirii - Consiliul de la Copenhaga , iunie 1993- țările EFTA deschiseseră deja negocierile. În plus economiile țărilor EFTA aveau un grad înalt de dezvoltare astfel încât condiționări de genul, existența unei economii de piață funcționale sau existența unei democrații nu erau potrivite unor asemenea economii.

Înainte deschiderii negocierilor de aderare cu România și Bulgaria era clar că aceste țări nu vor putea îndeplini criteriile economice care condiționau deschiderea negocierilor. Astfel Uniunea a hotărât în Consiliul de la Helsinki (1999) modificarea criteriilor obligatorii de aderare și a condiționat deschiderea negocierilor doar de

Îndeplinirea criteriului politic, aderarea rămânând totuși condiționată de Îndeplinirea *criteriilor* economice dar ele au devenit o parte componentă a negocierilor de aderare.

Criteriile de negociere conțin cerințe legate de elemente specifice economiilor TCEE care În mod clar nu conțineau caracteristicile fundamentale ale unei economii de piață Înainte de 1989. După căderea COMECON² țările s-au confruntat cu o scădere a PNB/ cap loc ca urmare a reformelor economice, o rată mare a inflației, o scădere a producției agricole și industriale conducând la o deteriorare a situației *contului curent* și Înrautățirea deficitelor PNB la prețuri de piață și ratele curente de schimb era estimat În 1995 la 234 bilioane ECU care reprezenta 4 % din PNB-ul Uniunii Europene iar În termeni de PNB/cap loc a două din cele mai mari țări candidate era În jurul medii UE În Polonia și doar 36% din cel al Greciei în România. TCEE se caracterizează și printr-o diferență mare de nivel între cel mai mare și cel mai mic venit între țări. Dacă diferența între țările din Uniune era 1,8, între Uniune și TCEE era de 3,23³

Această puternică discrepanță macroeconomică a determinat decizia Uniunii de a reveni asupra criteriilor economice de îndeplinit pentru asigurarea unei economii funcționale de piață în cadrul Consiliului European de la Essen (1994):

- îndeplinirea unui grad înalt de stabilitate a prețurilor prin obținerea unei rate a inflației care se apropie de media a primelor trei state cele mai performante în termen de stabilitate a prețului;
- o poziție financiară a guvernului sustenabilă prin obținerea unui deficit bugetar care nu este excesiv;
- limite normale de fluctuație a ratei de schimb pentru cel puțin doi ani fără a evalua moneda nici unui stat membru;
- o durabilitate a convergenței reflectată de ratelor dobânzii pe termen lung.

Scopul Uniunii este de a se asigura de existența unei economii de piață funcționale în țările candidate ca să aducă economiilor lor schimbările necesare pentru a face față presiunilor competitive și pentru a crea condițiile adoptării *acquis-ului comunitar*.

Uniunea a decis evaluarea progreselor înregistrate în asigurarea unei economii de piață funcționale în special în două direcții:

- gradul de creștere economică;
- stabilitatea macroeconomică.

2 Tarile membre COMECON: URSS, GDR., Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, România, Bulgaria, Mongolia, Cuba și Vietnam.

3 Mayhew, Alan, *Recreating! Eurove: The Eurovean Union 's volicv towards Central and Eastern Eurove*. Cambridge University Press, 1998, p. 181-182

Indicatorii folosiți sunt: creșterea reală a PIB, PIB ca procent din cel al UE, deficitul guvernamental general, rata inflației, rata șomajului, deficitul contului curent, nivelul investițiilor străine directe, cadrul legal și instituțional, gradul de privatizare și integrarea financiară.

Mayhew (1998) consideră cel de-al treilea-lea criteriu - capacitatea de a face față forțelor competitive ale pieței - un criteriu straniu prin aceea că dacă piețele sunt flexibile și ajustările rapide, forțele competitive nu ar trebui să fie o problemă. Tot el remarcă că ajustările au fost extrem de încete iar în unele sectoare încă sunt dificultăți în a judeca îndeplinirea criteriului din partea Comisiei. Singurul indicator ar fi urmărirea persistenței problemelor structurale.

În general Uniunea urmărește:

- condițiile de funcționare a pieței muncii;
- nivelul formării brute a capitalului fix;
- nivelul investițiilor străine directe;
- gradul de restructurare;
- structura comerțului exterior.

Cel de-al patrulea criteriu legat de capacitatea implementării aquis-ului este cel mai amplu și implică multiple aspecte economice, sociale și politice.

Mayhew (1998) sintetizează strategia de pre-aderare a țărilor candidate pentru asigurarea condițiilor de implementare a aquis-ului pe 6 domenii:

- politica concurenței;
- controlul acordării ajutoarelor de stat;
- adoptarea aquis-ului asociat Pieței Interne;
- promovarea integrării economice;
- cooperarea în integrarea în cei 3 stâlpi de la Maastricht;
- îmbunătățirea eficacității asistenței Comunității;⁴

1. Existența unei economii de piață funcționale

Criteriilor economice cărora li s-a acordat cea mai mare importanță în negocierile de aderare și au fost reluate în succesivele Tratat de constituire a Comunității sunt cele legate de asigurarea stabilității macroeconomice.

Criteriile guvernând formarea unora din politicile economice s-au modificat considerabil față de modul în care au fost exprimate în Tratatul de constituire a Comunității Europene. Art. 4 al Tratatului prin care se institue Comunitatea Europeană arată: "Activitățile statelor membre și ale Comisiei Europene trebuie să includă (...) adoptarea unei politici economice bazate pe o cooperare strânsă a politicilor economice ale statele membre, pe piața internă și pe stabilirea unor obiective comune, care trebuie realizate în concordanță cu principiul unei economii de piață deschise și concurențiale. (...) aceste măsuri vor include fixarea ireversibilă a ratelor de schimb urmărind introducerea unei monede unice, ECU, și stabilirea și desfășurarea unor politici monetare și de schimb unice, al căror principal scop va fi sprijinirea stabilității preturilor(...)."

Obiectivele privind politicile economice, vizate în Tratatul de la Roma ca aparținând interesului comun al Statelor Membre din perspectiva unor politici conjuncturale, precum balanța de plăți și politica comercială, sunt abordate în Tratatul de la Maastricht dintr-un unghi de vedere mai mult impus de obiectivul creării Uniunii Economice și Monetare. Cadrul de coordonare a politicilor economice este clar definit prin cerințele privind condițiile de creditare a băncilor naționale și evitarea deficitelor bugetare excesive.

Prin Tratatul de la Maastricht (1992), statele membre s-au angajat să atingă convergența indispensabilă creării unei Uniuni Economice și Monetare. Impunerea respectării unor criterii de convergență aveau drept scop evitarea introducerii unor obstacole în calea mișcării capitalurilor, interzicerea acordării de către băncile centrale a unor împrumuturi autorităților publice, eliminarea accesului preferențial al autorităților publice la instituțiile de credit.

Criteriile economice stabilite prin Tratatul de la Maastricht (1992) se referă la:

1. Deficitul bugetar;
2. Rata inflației;

⁴ Mayhew, Alan, *Recrealin~ Europe: The European Union 's po/icy towards Central and Eastern Europe*. Cambridge University Press, 1998

3. Rata dobânzii;
4. Datoria publică.

Limitele acceptabile pentru deficitul guvernamental au fost stabilite prin Tratatul de la Maastricht prin raportarea ratei deficitului guvernamental relativ la PNB la o rată de referință. În cazul apropierii sau depășirii ratei de referință se dispunea începerea urmării disciplinei bugetare.⁵ Valorile de referință ale ratei deficitului bugetar au fost stabilite la un nivel concret de îndeplinit și ele au rămas neschimbate și în Tratatul prin care se institue Constituția Europeană (2004):

- o limită de 3% pentru rata deficitului guvernamental relativ la produsul național brut exprimat la prețuri de piață;

- 60% pentru rata îndatorării guvernamentale relativ la PIB exprimat la prețuri de piață.⁶

Criteriul referitor la stabilitatea prețurilor se regăsește în Tratatul de la Maastricht (1992) în legătură cu obținerea unei rate a inflației care nu depășește cu mai mult de jumătate de punct pe cea a primelor trei cele mai performante state pe o perioadă de 1 an înaintea examinării. Inflația este măsurată pe baza indexului prețului consumatorului luând în considerare și deficitul național.⁷ Constituția a modificat media ratei inflației față de care se consideră stabilitatea prețului la 1,5% față de 0,5% cât fusese stabilit prin Tratatul de la Maastricht (Art. 1, Protocols and Annexes 1 and II annexed to the Treaty establishing a Constitution for Europe).

Criteriile stabilite la Maastricht referitoare la obținerea unor limite normale de fluctuație ale ratei de schimb și o durabilitate a convergenței reflectată de ratele dobânzii pe termen lung sunt legate de participarea la VEM și sunt reluate în Tratatul care stabilește Constituția Europeană prin precizări referitoare la limita ratei dobânzii nominale pe termen lung care nu trebuie să depășească cu mai mult de 2% pe cea a primelor trei celor mai performante țări în tereni de stabilitate a prețurilor.⁸

În cadrul Consiliului European de la Copenhaga din 1993 criteriile economice de la Maastricht au fost stabilite concret în ce privește forma care va trebui să fie respectată și urmărită în negocierile de aderare:

- economie de piață viabilă ca și capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor de piață din interiorul Uniunii;

- capacitatea de a-și asuma obligațiile aderării, în special subscrierea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

2. Capacitatea de a-și asuma obligațiile de membru

Criteriul referitor la asumarea obligațiilor de membru se referă la pregătirea economiilor țărilor candidate pentru adoptarea și implementarea legilor Comunității, reglementărilor și politicilor sale. Obligațiile de membru însă nu au fost aceleași pentru lărgirile succesive ale Comunității ele modificându-se odată cu modificarea obiectivelor și a evoluțiilor interne ale VE.

Primul domeniu de pregătire a aderării este legat de politica concurenței și a fost considerat cel mai important în relațiile Uniunii cu TCEE. Este un criteriu legat de asigurarea concurenței corecte în cadrul Pieței Interne și își are originile în situația existentă în economiile TCEE generată de persistența monopolurilor de stat și proporția mică a proprietății private.

Regulile care reglementează competiția în interiorul Comunității au fost stabilite prin Tratatul de la Roma. Ele nu au fost modificate prin următoarele Tratat și au fost cerute spre aplicare statelor candidate la aderare în forma în care se regăsesc în Tratatul de la Roma (1957). Cerințele Comunității s-au orientat spre:

- evitarea fixării prețurilor sau cumpărăturilor în mod direct sau indirect;
- evitarea limitării sau controlului producției, piețelor, dezvoltării tehnice sau investițiilor;

5 *** , *The Afaastricht Treatv*, Protocol on the convergence criteria referred to in article 109j of the Treaty establishing the European Community, 1992, p. 28

6 *** , *Treatv establishig. a Constitution for Europe*

7 ***. *The Maastricht Treatv*. Protocol on the convergence criteria referred to in article 109j of the Treaty establishing the European Community, 1992, p. 29

8 *** , *Treatv eslablishinQ a Conslilulion for Europ*

- împărțirea corectă a piețelor sau surselor de aprovizionare;
- evitarea aplicării unor condiții ne-echivalente de tranzacție între parteneri;
- evitarea încheierii unor contracte a căror acceptare este legată de acceptarea altor contracte.⁹

Controlul ajutoarelor de stat este un al doilea element important de asigurare a condițiilor de asumare a obligațiilor de membru. Mayhew (1988) arată că un progres în acest domeniu s-a obținut și în Uniune recent. Prin urmare obiectivele propuse și criteriile de îndeplinit de *statele membre* În vederea aderării nu s-au modificat foarte mult de la modul În care exprimate la constituirea Comunității prin Tratatul de la Roma (1957). Se face distincție între ajutoarele care nu sunt permise a se acorda în cadrul Comunității și care nu trebuie să fie practicate nici de statele candidate și cele care sunt admise. Ajutoarele găsite compatibile cu crearea unei concurențe corecte

Adoptarea aquis-ului pieței interne este cel de-al treilea element de negociere în cadrul acestui criteriu, este cel mai amplu și a fost generat În cadrul unui proces extrem de lung și În cadrul Uniunii. Adoptarea aquis-ului comunitar din perspectiva creării condițiilor de asumare a obligațiilor de membru este considerată În cadrul acestui criteriu în special legată de adoptarea și aplicarea legilor și reglementărilor comunitare.

Mayhew (1998) atrage atenția asupra importanței *deosebite* pe care o are aplicarea cadrului legislativ cu un impact deosebit asupra potențialului de creștere. Sunt incluse în această categorie reglementările privind competiția și reducerea ajutoarelor de stat,contabilitatea, cadrul bancar și al asigurărilor și adoptarea normelor Europene și internaționale ale produselor.

Experiențele ultimelor largiri ale Uniunii de după Tratatul de la Maastricht (cele cu țările EFTA) au adus modificări în criteriul de aderare privind armonizarea necesară adoptării aquis-ului. În cadrul negocierilor au existat probleme de armonizare legislativă, prin aceea că standardele de mediu ale Comunității erau mai scăzute decât cele ale țărilor candidate. Soluția găsită și reflectată și în modificările Art. 100a din Tratatul de la Maastricht a fost prevederea luării ca bază pentru protecția sănătății, siguranței și mediului ca și pentru protecția consumatorului, nivelul din țara cu cel mai înalt nivel (Art. 100a, Par. 3, Tratatul de la Amsterdam).

Prin Tratatul de la Amsterdam preocupările Uniunii de a extinde colaborarea în domeniul Mediului sunt reflectate și în obiectivele de armonizare a legislației reflectându-se desigur în mod diferit în criteriul de aderare legat de cerințele de creare a condițiilor de aplicare a aquis-ului. Art. 100a., Par. 2 prevede posibilitatea menținerii prevederilor naționale în condițiile în se dovedește a fi necesar pentru propria economie sau în condiții legate de protecția mediului înconjurător sau a condițiilor de lucru. Cel de-al patrulea domeniu de promovare a capacității de asumare a obligațiilor de membru este *promovarea integrării economice*. Mayhew (1998) sintetizează domeniile de acțiune așa cum au fost stabilite în cadrul Consiliului European de la Essen (1994): crearea unei regiuni fizice integrate, politica comercială și cumularea regulilor de origine.

Cel de-al doilea criteriu de negociere sub acest aspect al integrării economice a evoluat odată cu evoluția obiectivelor economice ale Comunității. Crearea unei regiuni fizice integrate este un obiectiv nou al UE la care statele candidate trebuie să adere. El a fost integrat în Tratatul privind Constituția Europeană și se referă la crearea unor Rețele Trans - Europene în domeniul transporturilor, telecomunicațiilor, și infrastructurilor energetice. Crearea unei Rețele Trans - Europene este un obiectiv mai vechi al Comunității ale cărui progrese spre îndeplinire au fost confirmate în cadrul tuturor Consiliilor Europene. El nu a fost *insă* inclus în nici unul din Tratatul de constituire până la elaborarea Constituției Europene (2004).

Integrarea comercială și elaborarea unei politici comune în domeniul agriculturii sunt cele mai vechi obiective ale Comunității care au stat la baza tuturor negocierilor de aderare. De aceea ele au și cunoscut cea mai mare evoluție pe parcursul procesului de adâncire a integrării europene până la forma de cooperare cerută în prezent statelor candidate în aceste domeniu.

Prin Tratatul de constituire a Comunității Economice Europene încheiat la Roma, s-au pus bazele unei piețe comune care să elimine barierele comerciale existente între statele membre. Piața comună a reprezentat principalul obiectiv al Tratatului de la Roma și avea ca scop o cât mai mare liberalizare a schimburilor de bunuri și servicii între statele membre printr-o uniune vamală (eliminarea taxelor vamale între statele membre și stabilirea unui tarif vamal comun), eliminarea

^{9***}, *Treatvo(Rome, 1957,p.31*

cotelor restrictive și a măsurilor cu efect echivalent pentru asigurarea unei libere circulații a bunurilor, precum și libera circulație a persoanelor (mai ales a celor angajate), serviciilor și, într-o anumită măsură, a capitalului.

Criteriile administrative

Este un criteriu care se referă la modificările instituționale necesare a fi realizate de țările candidate dar și de Uniune, prin modificarea și alocarea numărului de membri în propriile instituții.

Uniunea și-a propus stabilirea unui cadru instituțional unic care să asigure "consistența și continuitatea *activităților* în vederea îndeplinirii propriilor obiective cu privire la respectarea și dezvoltarea *acquis-ului comunitar*".

Prevederi privind organizarea instituțiilor Europene, distribuirea locurilor în Parlament, numărul de voturi și modul de vot, au fost incluse încă de la început în Tratatul de constituire a Comunității Europene. Lărgirile ulterioare ale Comunității au adus necesitatea unor numeroase modificări în modul de organizare și în procedurile Instituțiilor Europene, marea modificare o reprezintă însă prevederile Tratatului de la Nice dedicat în exclusivitate reformei instituționale. încă de la început, prin Art. 2 al Tratatului de stabilire modificarea numărului de membri reprezentativi în Parlamentul European. Art. 3 din Tratatul de la Nisa stabilește numărul de voturi necesar pentru majoritate calificată în Consiliu.

Numărul membrilor Comisiei a fost modificat de la 17 la 20 de membri prin Tratatul de la Maastricht (Art. 157). De asemenea, ea trebuie să includă cel puțin un reprezentant național din fiecare stat membru iar Statele Membre trebuie să respecte principiul independenței și să nu încerce să influențeze membrii Comisiei.

BIBLIOGRAFIE

- 1) Anderson, James & Van Wincoop, Eric, *Trade Costs*, working paper, NBER, September 2003
- 2) Anderson, James & Van Wincoop, *Borders, Trade and Welfare*, NBER 8515, 2001
- 3) Anderson, James & Neary, J.P., *Measuring the Restrictiveness of Trade Policy*, World Bank Economic Review, 1994
- 4) Anderson, James & Neary, J.P., *Trade Reform with Oligopolies, Partial Rent Retention and Tariffs*, *Econometrica*, 1992
- 5) Avery, G., *Europe in Question*, London, George Allen & Unwin, 1974
- 6) Avery N., Drake M. and Lang Tim, *Cracking the code: Report for 50 Consumer NGOs*, National Food Alliance, 1993
- 7) Bagwell, Kyle & Staiger, W. Robert, *A theory of managed trade*, *American Economic Review*, vol.80, No. 4, Sept. 1990
- 8) Bagwell, Kyle & Staiger, W. Robert, *An Economic Theory of CATT*, working paper 6049, may 1997
- 9) Bagwell, Kyle & Staiger, W. Robert, *Multilateral Trade Negotiations, Bilateral Opportunism and the Rules of CATT*, Working Paper 7071, April 1999
- 10) Bagwell, Kyle & Staiger, W. Robert, *The Economics of Trading System*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England, 2002
- 11) Bayne, Nicholas & Woolcock, Stephen, *The New Economic Diplomacy. Decision making and negotiations in international economic relations*, Ashgate Publishing Limited, 2003
- 12) Bhagwati, J.N. and T.N. Srinivasan, *Lectures on International Trade*, MIT Press: Cambridge MA, 1983.
- 13) Bhagwati, Jagdish & Panagariya, Arvind, *Preferential Trading Areas and Multilateralism - Strangers, Friends, or Foes?*, Washington DC: American Enterprise Institute, 1996, p. 1-78
- 14) Bârsan, Maria, *Integrarea economică europeană*, Editura Carpatica, 1995
- 15) Bliss, Christopher, *Economic theory and policy for trading blocs*, Manchester University Press, 1994
- 16) Bond, W. Eric & Park, Jee-Jyeong, *Gradualism in Trade Agreements with Asymmetric Countries*, *Journal of International Economics* 50 (2000), 473-495
- 17) Bond, Eric W. & Syropoulos, Constantinos, *The size of trading blocs. Market power and world welfare effects*, *Journal of International Economics* 40, 1996, p. 411-437
- 18) Bond, Eric W. & Syropoulos, Constantinos, *A strategic and welfare theoretic analysis of free trade areas*, *Journal of International Economics* 64 (2004), p.1-27
- 19) Bowen, Harry P., Hollander, Abraham & Viaene, Jean-Marie, *Applied International Trade analysis*, The University of Michigan Press
- 20) Brăilean, Tiberiu, *Globalizarea și efectele ei sociale*, Ed. Antet, București, 1999
- 21) Brun Jean-Marie, Jadot Yannick, *Du GATT à l'OMC- 15 fiches pour comprendre*, *anticiper, débattre*, Paris, Solagral, 1995

- 22) Cadot, Olivier, de Melo, Jaime & Olarreaga, Marcelo, Lobbying and the structure of Tariff Protection in Poor and Rich Countries, Working Paper, January 24, 2001
- 23) Cadot, Olivier, de Melo, Jaime & Olarreaga, Marcelo, Regional integration and lobbying for tariffs against non-members, International Economic Review, Vol 40, No.3, August 1999
- 24) Cadot, Olivier, de Melo, Jaime & Olarreaga, Marcelo, Harmonizing External Quotas in an FTA. A Step Backward!, Economics and Politics, 2002
- 25) Ciupagea, Constantin et al, Analiza opțiunilor și implicațiilor reducerii contribuției de asigurări sociale în România, Studiu de impact, IER, 2002
- 26) Cooper, CA & Massell, BF, Toward a General Theory of Customs Unions for Developing Countries, Journal of Political Economy 73, no.5, 1965, p. 461-476
- 27) Corden, Max W., Economies of Scale and Customs Union Theory, Journal of Political Economy 80, 1972, p. 465-475
- 28) Corvin, Lupu; Probleme ale integrării europene, Editura Universitară, Craiova, 1998
- 29) Crețoiu, Gheorghe, Economie Politică, Editura Șansa, București, 1995 30) Danu, Marcel-Cornelia, Riscul În afaceri, Editura Plumb, Bacău, 2001
- 31) Dăianu, Daniel, Deschiderea conului de capital în România - o abordare optimă. Studiu de impact, IER, 2002
- 32) Dăianu, Daniel. Încotro se îndreaptă țările postcomuniste? : Curente economice în pragul secolului XXI, ed. Polirom, Iasi, 2000
- 33) Dăianu, Daniel, Pariul României: economia noastră: reforma și integrare, Ed. Compania, București, 2004
- 34) Dăianu, Daniel și Vrânceanu, Radu, România și Uniunea Europeană. Inflație, balanța de plăți, creștere economică, Editura Polirom, Iași, 2002
- 35) Diaconița, Ion; România și problemele fundamentale ale integrării, Editura Economică, București, 1998
- 36) Dinu, I; Les relations de la Roumanie avec les pays voisins; Editura Progres, București, 1999
- 37) Dobrescu, Emilian M., Integrarea economică, Editura Academiei Române, 1996